

## РЕШЕНИЕ

№ 380

гр. София, 12.10.2026 г.

### В ИМЕТО НА НАРОДА

**ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, второ наказателно отделение**, в открито съдебно заседание на двадесет и трети септември през две хиляди двадесет и шеста година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БИСЕР ТРОЯНОВ

ЧЛЕНОВЕ: 1. ВЕСИСЛАВА ИВАНОВА  
2. ИВАН СТОЙЧЕВ

при участието на секретаря ИЛИЯНА РАНГЕЛОВА и прокурора АТАНАС ГЕБРЕВ, след като разгледа докладваното от съдия ИВАНОВА н.д. № 561/26 г., въз основа на закона и доказателствата по делото прие следното:

Производството е по реда на глава XXIII НПК.

Образувано е по касационни жалби на тримата подсъдими, депозирани чрез защитниците им и лично от един от тях, срещу Решение № 48 от 11 май 2026 г., постановено по в.н.о.х.д. № 359/25 г. по описа на Апелативен съд – Велико Търново, с което е потвърдена изцяло Присъда № 40 от 24 октомври 2025 г. на Окръжен съд – Плевен, постановена по н.о.х.д. № 401/24 г.

С присъдата на окръжния съд подсъдимите Р. З. Р., М. А. М. и И. Р. С. са признати за виновни в извършване на престъпление по чл. 199, ал. 2, т. 2, предл. 1, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2, а за М. и С., съответно, – вр. чл. 63, ал. 2, т. 1 и вр. чл. 63, ал. 1, т. 2 НК – за това, че на 4 декември 2017 г. в с. П., област П., в съучастие като съизвършители, като М. и С. били непълнолетни, но могли да разбират свойството и значението на извършеното и да ръководят постъпките си, отнели чужди движими вещи на обща стойност 532,84 лева от владението на собственика им П. Н. Ц. с намерение противозаконно да ги присвоят и грабежът е придружен с убийство. Всеки от тримата подсъдими е санкциониран при условията на чл. 54 НК и осъден, както следва: Р. Р. на осемнадесет години лишаване от свобода при първоначален строг режим; М. М. на десет години лишаване от свобода при първоначален строг режим; И. С. на пет години лишаване от свобода при първоначален общ режим на изтърпяване на наказанието.

С касационната жалба на адвокат Р. Р., защитник на подсъдимия Р., е релевирано касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК и е формулирано искане за отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане с даване на задължителни указания за попълване на доказателствената съвкупност. Поддържа се, че съдът е допуснал съществено процесуално нарушение, отказвайки да назначи повторна трасологична и биологична експертиза, която да изясни дали петната по иззетите дрехи представляват кръв и какъв е механизмът на попадането им върху тъканта. Претендира се, че с неудовлетворяването на това искане е допуснат информационен дефицит, а и е ограничено правото на защита на подсъдимия. Отделно – настоява се, че съдът е игнорирал допуснати пороци при събирането на доказателствата, тъй като не отчетел, че поемните лица не

присъствали на самото изземване на дрехите, които пък били съхранявани в мокро състояние в найлонови пликове.

С касационната жалба на втория защитник на подсъдимия Р. – адвокат З. М., са заявени и трите касационни основания. Под рубриката за съществени процесуални нарушения са наведени конкретни твърдения за изопачаване на доказателствата, игнориране на част от тях и приемане на произволни, необезпечени доказателствено, факти. Поддържаното нарушение на материалния закон е изведено като резултат от първото нарушение чрез заключението, че при недоказаност на участието на Р. в деянието, материалноправната норма е приложена неправилно. С аргументи за трудовата ангажираност на подсъдимия и продължителността на процеса е мотивирано оплакването за явна несправедливост на наложеното наказание. Отправеното искане е за отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане на въззивния съд, алтернативно – за намаляване на наказанието.

С касационната жалба и допълнението ѝ, изготвени от подсъдимия Р. се поддържа допускането на съществени процесуални нарушения, опорочили справедливостта на процеса. Подсъдимият се оплаква от отказа на съда да назначи повторна експертиза и намира, че не е било съобразено доказателство, установяващо алибито му - даденото от работодателя му сведение. Настоява, че е останало напълно недоказано той да е взел, която и да е от вещите – предмет на грабежа, както и умисълът му за тяхното своеене, което пък изключвало съизвършителството му в грабежа. Подсъдимият се жали и от това, че съдът не е повярвал на обясненията на подсъдимия М., дадени в хода на съдебното следствие, а се е доверил на тези от досъдебното производство, при все че последните не били логични. Отправената с жалбата претенция е за постановяване на оправдателен съдебен акт.

С касационната жалба на адвокат П. И. – служебен защитник на подсъдимия И. С., е наведен довод за допуснати съществени процесуални нарушения, свързани с индивидуализацията на санкцията, обусловили и отмерването на явно несправедливо наказание. Поддържа се, че съдът е допуснал противоречие касателно исканията, които са били отправени от защитата, както и че не е обсъдил искането за прилагането на института на чл. 66 НК. На следващо място – че приел неправилно, в противовес с наличните доказателства, че подсъдимият С. бил безработен. Твърди се също, че съдът не оценил оказаното от този подсъдим съдействие на разследващите и изразеното от него още тогава съжаление за участието му в деянието. Въпреки твърденията за допуснати съществени процесуални нарушения, с жалбата не се претендира отмяна на решението, а се иска единствено намаляване на наказанието и отлагането му с изпитателен срок.

С касационната жалба на адвокат В. Р., действаща като служебен защитник на подсъдимия М. М., също се отправя искане за намаляване на наказанието с твърдение, че в определения от съдилищата размер то се явява явно несправедливо. Подчертано е, че към момента на деянието непълнолетният тогава подсъдим е учил и работил в частното стопанство на баща си, че е направил самопризнания в досъдебното производство, че след процесното деяние М. не бил осъждан за престъпления срещу личността, а само за такива срещу собствеността. Не на последно място е изтъкнат и изминалият дълъг период от време от деянието досега. В заключение защитникът намира за недостатъчно оценени смекчаващите обстоятелства и счита, че е абсолютизирана тежестта на престъпния резултат вместо да бъде приет необходимият балансиран подход при непълнолетен извършител.

Не са постъпили възражения срещу касационните жалби.

Пред ВКС касаторите поддържат изцяло касационните си жалби по изложените в тях съображения.

В правото си на лична защита подсъдимият Р. оспорва съдебномедицинската експертиза на веществени доказателства с аргумент, че след като дрехите са били изпрани, не е възможно по тях да има ясно обособени динамични пръски и повърхностни наслоявания с висок интензитет на оцветяване. Моли за уважаване на жалбите на защитниците му. Подсъдимите С. и М. се присъединяват към казаното от защитниците им, което не допълват.

Прокурорът от Върховната касационна прокуратура изразява становище за неоснователност на жалбите. Счита, че липсват претендираните нарушения по чл. 348, ал. 1 НПК. Намира за доказани повдигнатите обвинения, а наложените наказания за справедливи.

В предоставената му последна дума подсъдимият Р. моли да бъде оправдан, а подсъдимите С. и М. пледират за по-голяма снизходителност.

След като прецени заявените касационни основания, съображенията и становищата на страните, Върховният касационен съд прие следното:

Като подадени от процесуалнолегитимирани страни, в рамките на предвидения 15 – дневен срок от съобщението за изготвяне на решението и срещу акт, подлежащ на касационен контрол, касационните жалби са допустими.

Разгледани по същество са основателни само частично – досежно размера на наложените санкции.

#### 1. Жалбите на подсъдимия Р. З. Р. и защитниците му

##### Относно наведеното касационно основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК

Доводът за допуснати съществени процесуални нарушения логично подлежи на приоритетно разглеждане, тъй като евентуалната му основателност би обезпредметила обсъждането на останалите оплаквания.

С отказа да допусне назначаването на повторна трасологична и биологична експертиза (със задача да изясни дали петната по издетите дрехи представляват кръв и какъв е механизмът на попадането им върху тъканта) въззивният съд не е допуснал никакво процесуално нарушение, още по-малко съществено такова. Несъгласието на страна в процеса с изводите на експертното заключение не е предпоставка за удовлетворяване на искането ѝ за допускане на повторна експертиза. Процесуалната необходимост от такава възниква само когато заключението не е обосновано и възниква съмнение за неговата правилност, а не когато то предизвиква недоволство у някоя от страните. Оплакването за твърдяното налично съмнение в заключението е основано на произволна и превратна интерпретация на дадените от вещото лице д-р Б. разяснения в съдебно заседание, както и на отразеното в съдържанието на писменото ѝ заключение. Оплакването е напълно дистанцирано и от заключението на приетите ДНК експертизи на панталона и якето на подсъдимия, установяващи произхода на намерената върху тях човешка кръв. Двете експертни заключения (плюс първата назначена експертиза, озаглавена експертна справка) дават категоричен отговор, че петната и пръските кръв, установени по синия дънков панталон и по якето на подсъдимия, произхождат от жертвата П. Ц.. Именно резултатите от ДНК експертизите (едната, изготвена от експерти от Н., а другата от експерти от „П.“ О.) са ползвани от вещото лице Б., извършила морфологичното изследване и дала заключение за механизма на получаването на следите от кръвта. При изслушването ѝ в съдебно заседание тя е защитила убедително експертните си изводи и е

разяснила изчерпателно изследването на следите като комплекси. В тази връзка е обяснила, че за провеждането на ДНК експертизи не се изнемва цялата следа, а само част от нея, както е било сторено и в случая, поради което със сигурност изследваният материал е част от същия комплекс. Обсъден е бил и въпросът със съхранението на изпраните преди изнемването им дрехи. Изяснен е и характерът на следите – макроскопски, позволяващ анализирането им макроскопски морфологично, тоест без да е нужно използването на технически средства. Защитата цели оборването тъкмо на тези ключови положения, които обаче са изведени по експертно обоснован път, в чиято правилност не възниква съмнение. Съдилищата по фактите с основание са застъпили именно такава позиция, поради което и отказът им да назначат повторна експертиза е напълно закономерен.

Непочиващо на установените факти е възведено твърдението за присъствие на поемните лица по време на извършеното претърсване в дома на подсъдимия Р. Р.. Че такива са присъствали по време на действието е установимо не само от съдържанието на протокола, в който фигурират техните подписи, но и от сведенията им, дадени пред първоинстанционния съд, допуснал ги до разпит като свидетели. Свидетелката В. К. е заявила присъствието си от началото до края на проведеното претърсване и изнемване и е посочила, че били иззети дрехи от простора. Въззивният съд не е подминал противоречието между казаното от нея и отразеното в протокола, онагледено и във фотоалбума, съобразно което дрехите се намирили в кош за пране в перално помещение. Обсъдил го е и без да отрича добросъвестността на свидетелката е отдал обръкването ѝ на изминалия шестгодишен период от време. Така е подходил и със свидетелството на И. Б., който отрекъл да е наблюдавал извършеното претърсване, но пък с увереност е посочил, че от къщата били изнасяни черни чували с дрехи. Съответно на логиката е умозаключението, че ако свидетелят не е наблюдавал нищо не би могъл да знае, че в черните чували (в които действително са били опаковани изнесените вещи) са се съхранявали именно дрехи. В показанията, дадени при първото разглеждане на делото пред друг състав на съда, приобщени надлежно чрез прочитането им, свидетелят е заявил, че не помни и сам той се е позовал на възрастта си (тогава на 79 години). Поради това съждението, че с оглед изминалия период от време и напредналата възраст на този свидетел е нормално той да не е в състояние да възпроизведе точно обстоятелствата, на които е присъствал, не търпи укор. Върховната инстанция намира, че в този случай съдилищата са взели правилно решение да не изключват от доказателствената съвкупност протокола за претърсване и изнемване заради коментираните несъответствия с казаното от свидетелите.

Неизменно е утвърдено в практиката на висшата инстанция, в съответствие с уреденото в процесуалния закон, че необосноваността не е касационно основание. Така е, защото вътрешното убеждение на решаващия съд не може да бъде контролирано, ако не е допусната грешка при неговото формиране, тъй като съдът е суверенен при решаване на въпроса за пълнотата и достоверността на доказателствените източници при изграждане на фактическите си изводи. Единствено процесът на формиране на вътрешното убеждение подлежи на проверка, защото същото всякога трябва да е основано на закона и доказателствата по делото и именно този въпрос – дали е основано на тях – може и следва да бъде установен. Дали изводите на решаващия съд почиват на съвкупна преценка на доказателствените материали, дали последните са оценени поотделно, в логическата им връзка и съобразно действителното им съдържание, без изопачаване, и дали при противоречия между тях е мотивирано кои доказателствени материали се кредитират и кои не, подлежи на проверка.

Погазването на тези правила представлява нарушение на изискванията на чл. 13 и чл. 14 НПК и ограничава правото на подсъдимия да бъде признат за виновен и осъден само ако обвинението е доказано в съответствие с изискването по чл. 303 НПК. Зачитането на това принципно положение обуславя и извода, че когато върховната инстанция упражнява правомощията си само като касационна, както е в случая, тя не разполага с възможност да преобсъжда доказателствата и да ревизира оценката на контролирания съд относно кредитирането на едни доказателства и отхвърлянето на други. Поради това не се дължи обсъждане на изложените оплаквания, касаещи формираното убеждение на съдилищата по фактите да се доверят на определени показания, а на други не, както и на обясненията на подсъдимия М., разкриващи участието на подсъдимия Р. в деянието, а не на тези, в които го отрича. Решението им за последното е мотивирано и обосновано и с резултатите от ДНК експертизите и съдебномедицинската експертиза на веществени доказателства, подкрепящи кредитираните обяснения на подсъдимия М.. В крайна сметка със съществено значение са следните значими обстоятелства, които са изяснени несъмнено и еднопосочно: върху дрехите на подсъдимия Р. е открита кръв с произход от погиналия П. Ц.; разположението на следите от кръв (динамични пръски, които са първични следи) върху панталона разкрива механизъм на оставянето им от нараняване на артериален кръвоносен съд при налична сърдечна дейност с придаване ускорение на кръвта и излизането ѝ от кръвоносния съд под налягане или от многократни движения с наслагвания от замахвания с предмет, зацапан с кръв, или от удари в анатомична област с кървяща рана и с придаване на ускорение на течаща кръв при налична сърдечна дейност, както и след прекратяването ѝ при продължаващо нанасяне на удари; следите върху якето разкриват, че източникът на пръските е бил под обекта на следовъзприемане; морфологичният вид на следите от кръв върху изследваните дрехи изключва получаването им чрез повръщане на кръв от пострадалия, получени са по един или в комбинация с упоменатите по-напред механизми.

При така изясненото доводът, че участието на подсъдимия в деянието се базирало на предположения се явява неоснователен.

#### Относно наведеното касационно основание по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК

Приетите за установени факти са субсумирани правилно под възприетата от съдилищата правна квалификация и не е допуснато нарушение на материалния закон. Въззивната инстанция е изложила убедителни и съобразени с правната теория и константната съдебна практика съображения за това, че извършеното от подсъдимия следва да се квалифицира като деяние по чл. 199, ал. 2, т. 2, предл. 1., вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК. Поредното им възпроизвеждане тук не се налага освен в аспекта на застъпваната от подсъдимия теза, съобразно която щом не е взел нито една от отнетите от П. Ц. вещи, то следва да бъде оправдан поради неучастие в грабежа. Подробен отговор и на това възражение се съдържа в акта на въззивния съд. Затова тук е достатъчно отбелязването, че правната характеристика на грабежа като сложно съставно престъпление обосновава съставомерността му при съучастие и тогава когато някой от извършителите е участвал или само в принудата или само в отнемането на вещите. Затова е без значение, че подсъдимият Р. Р. не е взел някоя от вещите. Той е участвал наред с другите двама подсъдими в упражняването на принудата (нанесения жесток побой) с цел да бъдат отнети вещи от владението на нападения.

В заключение се обосновава становище за отсъствие на това касационно основание.

## По довода за явна несправедливост на наложеното наказание

Този довод е поднесен с твърдение, че съдът не отдал дължимото значение на смекчаващото обстоятелство за полаган от подсъдимия труд и на изминалия период от време.

Въззивният съд е намерил за справедливо и правилно определеното от първата инстанция наказание на Р. осемнадесет години лишаване от свобода. Всъщност първостепенният съд е приел, че дължимото наказание е доживотен затвор, но не го наложил заради забраната за влошаване на положението на подсъдимия. Санкцията е отмерена при превес на отегчаващи обстоятелства, за каквито са отчетени обременено съдебно минало на Р., отношението му пострадалия, от чистото доверие и влошено здравословно състояние се възползвал, за да му вземе и ползва автомобила и други вещи, лошите характеристични данни. Съобразена е и завишената степен на обществена опасност на конкретното посегателство, осъществено от трима души чрез нанесени множество удари с ритници, юмруци, камък и дърво в тялото на беззащитния, възрастен и онкоболен човек, който дори не е правил опит да се отбранява и спрямо когото е била проявена непремерена и ненужна жестокост. Отчетена е и посткриминалната дейтелност на тримата извършители по укриване на трупа. Семейната ангажираност на подсъдимия, баща на две деца, както и полаганият от него труд са възприети за смекчаващи обстоятелства. Не е ясно изразеното в касационната жалба очакване за придаване на по-съществено значение на последните обстоятелства, при положение че те не превалират в количествено отношение и нямат превес в съдържателно.

Основателно е обаче недоволството, че изминалият дълъг период от време от деянието досега (близо девет години) не е бил съобразен по отношение на този подсъдим, а е следвало. Същевременно, конкретната продължителност на делото не определя наличието на изключително по характер смекчаващо обстоятелство, което да дефинира като несъразмерно тежко и най-лекото предвидено наказание. Оправдава обаче смекчаване на санкцията с една година, което се явява дължима компенсация за нарушеното право на подсъдимия на разглеждане на делото му в разумен срок, гарантирано от чл. 6, § 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи. Затова настоящият състав намира, че следва да измени присъдата в тази ѝ част като намали наказанието на подсъдимия Р. от осемнадесет на седемнадесет години лишаване от свобода. Допълнително снижаване на лишаването от свобода би представлявало израз на неоправдано снизхождание, с което не биха се постигнали легитимните цели на наказанието по отношение на този подсъдим, чиято личност е със завишена степен на обществена опасност.

## **2. Жалбата на подсъдимия И. С., подадена чрез защитника му**

Наведеният довод за явна несправедливост на наложеното наказание е аргументиран с твърдения, които не съответстват на съдържанието на въззивното решение. Не е вярно, че оказаното от подсъдимия съдействие на разследващите не е било оценено. Не се констатира и приписания на съда пропуск за отчитане на трудовата ангажираност на С.. От мотивите са видни приетите смекчаващи обстоятелства за този подсъдим, а именно: чистото съдебно минало, даваните многократно обяснения, с които е оказал съдействие за разкриване на обективната истина, проявеното критично отношение (стр. 30 от собствената номерация на решението), младата му възраст (на 15 години към инкриминираната дата) и

неукрепнала психика, работата му като социален асистент, полагащ грижи за болен човек, показването на мястото, на което изхвърлил частите от отнетия телефон на пострадалия и изминалият период от време от извършване на престъплението до постановяване на присъдата (стр. 31). Както и за останалите двама подсъдими, това наказание също е отмерено при превес на отегчаващите обстоятелства. За такива са отчетени валидните и за тримата завишаващи степента на обществена опасност на самото деяние (посочени вече по-напред за подсъдимия Р.), предварителното обмисляне на нападението, укриването на трупа.

Съставът на върховния съд намира основания за намаляване на санкцията на този подсъдим, тъй като критерият за явна справедливост не може да се приеме за удовлетворен след като наказанието е отмерено в предвидения негов максимален размер, при все че са приети и смекчаващи обстоятелства. За съответно на стореното от подсъдимия и годно да реализира целите на специалната и генералната превенция, този състав намира наказание в размер на три години и шест месеца лишаване от свобода. То се явява съобразено с тогавашното непълнолетие на подсъдимия, но едновременно с това и с базисните понятия за справедливост. Определянето му в по-нисък размер не би било в съответствие с последните. Санкция в посочения размер не позволява въобще обсъждането на приложението на чл. 66 НК.

### **3. Жалбата на подсъдимия М. М., подадена чрез защитника му**

В подкрепа на възведеното касационно основание за явна несправедливост на наложеното наказание са изтъкнати съображения за недостатъчно съобразяване с приетите смекчаващи обстоятелства, в резултат на което на подсъдимия, 16 - годишен по време на деянието, е наложено наказание в размер, близък до максималния, разкриващ и диспропорция с този на другите двама извършители. Възрастта на М., чистото му съдебно минало, трудовите му навици, дадените обяснения, способстващи за разкриване на обективната истина, както и продължителността на процеса са обстоятелствата, приети за смекчаващи от въззивния съд. В техен противовес е отредено място на отегчаващите, сред които, освен изброените, характеризиращи завишената степен на обществена опасност на конкретното деяние, са включени и отличаващите личния принос на този подсъдим. Именно той е бил инициаторът за извършването на грабежа, предшестван от афишираните намерения на подсъдимия да измами потърпевшия като му вземе телефона с неискрената уговорка да му даде друг. Отново М. е първият употребил сила по отношение на пострадалия като внезапно му нанесъл удар с дърво в главата. При оценка на съотношението между двете групи обстоятелства обаче въззивният съд действително е придал прекомерна тежест на иначе действително преобладаващите отегчаващи обстоятелства, съгласявайки се с размера от десет години на наложеното лишаване от свобода. В този вид санкцията е над предвидения среден размер и в близост до максималния. Върховният касационен съд намира за справедливо ориентирането ѝ към средния размер след намаляването ѝ с една година.

В обобщение на всички изложени съображения ВКС, второ наказателно отделение намира, че решението следва да бъде изменено в санкционната му част, поради което и на основание чл. 354, ал. 1, т. 4, вр. ал. 2, т. 1 НПК

**Р Е Ш И:**

**ИЗМЕНЯ** Решение № 48 от 11 май 2026 г., постановено по в.н.о.х.д. № 359/25 г. по описа на Апелативен съд – Велико Търново като:

**НАМАЛЯВА** наказанието на подсъдимия Р. З. Р. на **седемнадесет** години лишаване от свобода.

**НАМАЛЯВА** наказанието на подсъдимия М. А. М. на **девет** години лишаване от свобода.

**НАМАЛЯВА** наказанието на подсъдимия И. Р. С. на **три години и шест месеца** лишаване от свобода.

**ПОТВЪРЖДАВА** решението в останалата част.

Решението не подлежи на обжалване и протестиране.

Председател:

Членове:

1.

2.